

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta ja eläintenpitokieltoeräistä sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen rikoslain 17 luvun muuttamisesta ja eläintenpitokieltoeräistä sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 97/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Lena Andersson, oikeusministeriö
- poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäasiainministeriö
- eläinlääkintöneuvos Pirkko Skutnabb, maa- ja metsätalousministeriö
- hovioikeudenneuvos Markku Aarola, Turun hovioikeus
- käräjätuomari Seija Ovaskainen, Helsingin käräjäoikeus

- ylitarkastaja Heidi Nummela, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- poliisitarkastaja Timo Ajaste, Poliisihallitus
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- lakimies Minna Ruotsalo, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- päälakimies Risto Airikkala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- vicehäradshövding/varatuomari Helena Ålgars, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
- toiminnanjohtaja Helinä Ylisirniö, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
- puheenjohtaja Sanna Hellström, Suomen Eläinlääkäriliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Oikeusrekisterikeskus
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Maaseutuvirasto
- professori Kimmo Nuotio.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan rikoslakiin lisättäväksi uusi säännös törkeästä eläinsuojelurikoksesta. Törkeästä eläinsuojelurikoksesta tuomittaisiin, jos eläinsuojelurikos olisi tehty erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, rikoksen kohteena olisi huomattavan suuri määrä eläimiä tai tavoiteltaisiin huomattavaa taloudellista hyötyä ja eläin-

suojelurikos olisi myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Rangaistusasteikko olisi vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta.

Lievää eläinsuojelurikosta koskevaa säännöstä täsmennettäisiin säätämällä, että eläimelle

aiheutetun kärsimyksen, kivun tai tuskan tulee olla vähäistä.

Törkeästä eläinsuojelurikoksesta tuomittu olisi samalla määrättävä eläintenpitokieltoon. Tuomioistuimien voisi kuitenkin jättää kiellon määräämättä, jos siihen on erityisen painavia syitä.

Määräaikainen eläintenpitokielto tulisi määrätä vähintään yhdeksi vuodeksi. Pysyvän eläintenpitokiellon edellytyksistä ehdotetaan säädettäväksi rikoslaissa.

Eläintenpitokielto ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös eläimen omistamisen kieltämistä nykyisen eläimen pitämisen, hoitamisen ja sen hyvinvoinnista vastaamisen kiellon lisäksi, ellei tuomioistuimien erityisistä syistä toisin määrää. Eläintenpitokielto määrättäisiin syyttäjän vaatimuksesta.

Myös eläintenpitokieltoon liittyvä menettämisseuraamus ehdotetaan tuomittavaksi syyttäjän vaatimuksesta. Jos muu kuin eläintenpitokieltoon määrätty omistaa kokonaan tai osaksi menettämisseuraamuksen kohteena olevat eläimet ja tuomioistuimien varaa tälle tilaisuuden noutaa eläimet, tuomioistuimien tulisi asettaa noudolle määräaika.

Eläimen tuomitsemista valtiolle menetetyksi koskeva tuomio voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei tuomioistuimien määräisi täytäntöönpanoa lykkäytymään.

Oikeushenkilön rangaistusvastuu ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan eläinsuojelurikoksen tapaan myös törkeää eläinsuojelurikosta.

Laissa eläintenpitokieltorekisteristä säädettäisiin Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämästä eläintenpitokieltorekisteristä ja sen käyttötarkoituksesta, rekisterin tietosisällöstä, tietojen luovuttamisesta rekisteristä ja tietojen poistamisesta rekisteristä. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi, että eläintenpitokieltorekisteriin talletetut tiedot olisivat salassa pidettäviä.

Eläinsuojelulakiin, sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin, eläinten kuljetuksesta annettuun lakiin, koe-eläintoiminnasta annettuun lakiin, luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annettuun lakiin sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettuun lakiin ehdotetaan tehtäviksi uudistettavien rikoslain säännösten edellyttämät vähäiset tarkistukset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Eläintenpitokieltorekisteristä annettu laki on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan vasta kuuden kuukauden kuluttua sen vahvistamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksellä uudistetaan eläinsuojelurikoksia koskevaa sääntelyä. Eläinsuojelurikoksen ja lievän eläinsuojelurikoksen rinnalle tuodaan uusi säännös törkeästä eläinsuojelurikoksesta. Rangaistavuuden alaa ei kuitenkaan muuteta. Lisäksi esitetään, että eläintenpitokieltoa koskevaa sääntelyä täsmennetään ja kielto ulotetaan koskemaan myös eläimen omistamista. Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus määrätään jatkossa syyttäjän vaatimuksesta, ja tuomio voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Eläinsuojelurikosten moninaisuus ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden edistäminen puoltavat sääntelyn täsmentämistä ja eläinsuojelurikosten porrastamista eri vakavuusasteisiin. Rikoslaissa on useissa rikoslajeissa porrastettu teot niiden törkeyden mukaan kolmeen asteeseen: lievään, perusmuotoiseen ja törkeään tekomuotoon. Valiokunta pitää myös eläinsuojelurikoksissa perusteltuna eriyttää rikoslaissa erityisen törkeät tekotavat nykyistä selkeämmin omaksi tekemuodokseen. Törkeän eläinsuojelurikossäännöksen säätäminen korostaa eläinten hyvinvointiin ja niiden asianmukaiseen kohteluun kohdistuvien vakavimpien tekojen moitittavuutta ja oh-

jaa myös oikeuskäytäntöä tuomitsemaan näistä teoista niiden moitittavuuteen nähden oikeasuhteisia rangaistuksia. Myös eläintenpitokieltoa ja menettämisseuraamusta koskevaa sääntelyä on tarpeen täsmentää.

Eläintenpitokiellon valvomisen tehostamiseksi perustetaan eläintenpitokieltorekisteri, jota pitää Oikeusrekisterikeskus. Valvontaa suorittavat viranomaiset saavat tiedot ensisijaisesti teknisen käyttöyhteyden avulla. Rekisteri nopeuttaa tiedonkulkua ja kieltoja koskevien tietojen käyttöä ja saatavuutta eläinsuojeluviranomaisten toiminnassa. Eläintenpitokieltorekisteriä voidaan hyödyntää myös osana maataloustukien ehtojen valvontaa ja niihin liittyvissä tilatarkastuksissa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki rikoslain 17 luvun muuttamisesta

14 a §. Törkeä eläinsuojelurikos. Törkeästä eläinsuojelurikoksesta tuomitaan, jos rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, rikoksen kohteena olisi huomattavan suuri määrä eläimiä tai eläinsuojelurikoksessa tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Eläinten huomattavan suurta määrää ja huomattavaa taloudellista hyötyä koskevat perusteet ovat osittain päällekkäisiä. Kuten hallituksen esityksen perusteluistakin ilmenee, huomattavaa taloudellista hyötyä voidaan kuitenkin tavoitella ilman, että kyse on välttämättä huomattavan suuresta määrästä eläimiä. Toisaalta teko voi kohdistua huomattavan suureen määrään eläimiä ilman, että teon tuottama hyöty voitaisiin arvioida huomattavan suureksi. Molemmilla perusteilla on siten itsenäinen soveltamisalansa.

Valiokunta tähdentää, että eläinsuojelurikoksen tekotapa sisältää aina kärsimyksen aiheuttamisen eläimelle eläinsuojelulain vastaisella tavalla. Siten myös törkeän tekemuodon soveltamisedellytys esimerkiksi huomattavan taloudellisen hyödyn tavoittelusta perustuu aina myös eläimen kärsimyksestä saatavaan hyötyyn.

Eläinsuojelurikoksen perustekomuodosta on säädetty rangaistukseksi sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta (RL 17:14). Esityksen mukaan rangaistus törkeästä eläinsuojelurikoksesta voi olla vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta. Asteikkoa on arvioitava suhteessa muihin rikoslaisissa säädettyihin rikoksiin. Rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksuttujen rangaistusasteikkojen porrastuksen perusteella esitetty törkeän eläinsuojelurikoksen rangaistusasteikko on vakiintunut törkeän tekemuodon asteikko rikoksesta, jonka perustekomuodon enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta. Ihmisen henkeen tai terveyteen kohdistuvien rikosten törkeistä tekemuodoista säädettyt vähimmäis- tai enimmäisrangaistukset ovat huomattavasti ankarampia (esim. RL 21:6 törkeä pahoinpitely: yhdestä vuodesta 10 vuoteen vankeutta, RL 21:9 törkeä kuolemantuottamus: neljästä kuukaudesta kuuteen vuoteen vankeutta). Rikoslaisissa on myös muutamia törkeitä tekemuotoja, joista enimmäisrangaistus on kolme vuotta vankeutta (esim. RL 38:4 törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus) tai kaksi vuotta vankeutta (RL 38:8 a törkeä tietomurto, RL 24:2 törkeä kotirauhan rikkominen), mutta näissä tapauksissa jo teon perustekomuodosta on säädetty eläinsuojelurikosta lievempi rangaistus, yleensä vuosi tai kuusi kuukautta vankeutta. Eläinsuojelurikoksesta tuomitulle voidaan määrätä rangaistuksen ohella oheisseuraamuksena eläintenpitokielto tai eläintenpitokieltoon tuomittu voi hallinnollisessa menettelyssä menettää esimerkiksi maataloustukia. Vastaavanlaisia kieltoja ja hallinnollisia tai muita seuraamuksia, kuten luvan menettämisiä, määrätään kuitenkin myös esimerkiksi ympäristö- ja talousrikosten yhteydessä. Valiokunta katsoo, että törkeän eläinsuojelurikoksen rangaistusasteikon, samoin kuin rikoksesta määräyty-

vien muiden oheisseuraamusten, voidaan arvioida asettuvan oikeaan suhteeseen teon moitittavuuteen ja muihin rikoslaisissa säädettyihin rikoksiin nähden.

23 §. Eläintenpitokielto. Pykälän 1 momentissa säädetään eläintenpitokiellon määräämisen edellytyksistä. Säännöksen mukaan törkeästä eläinsuojelurikoksesta tuomittava on samalla määrättävä eläintenpitokieltoon. Tuomioistuin voi kuitenkin jättää kiellon määräämättä, jos siihen on erityisen painavia syitä. Säännöksen muotoilun on tarkoitus korostaa, että eläintenpitokieltoon määrääminen on törkeän eläinsuojelurikoksen yhteydessä vahva pääsääntö ja että kiellon määräämättä jättäminen näissä tilanteissa on poikkeuksellista ja tuomioistuimen tulee se erikseen perustella. Pienen harkinnanvaran jättäminen tuomioistuimelle on elävän elämän eri tilanteet huomioon ottaen valiokunnan mielestä tarpeen. Esityksen perusteluissa (s. 25/II ja 26/I) on kuvattu varsin laajasti seikkoja, joita tuomioistuimen tulee arvioida, kun se harkitsee, onko olemassa lain tarkoittamia erityisen painavia syitä olla määräämättä eläintenpitokieltoa.

23 a §. Eläinsuojelurikokseen liittyvä menettämisseuraamus. Säännökset eläintenpitokiellon johdosta määrättävästä menettämisseuraamuksesta ja eläintenpitokiellon rikkomisen johdosta määrättävästä menettämisseuraamuksesta esitetään sisällytettäväksi lakiin lisättävään 23 a §:ään. Voimassa olevaa sääntelyä muutetaan muun muassa siten, että menettämisseuraamusta koskeva tuomio voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, ellei tuomioistuin määrää täytäntöönpanoa lykkääntymään. Valiokunta pitää muutosta merkittävänä parannuksena nykytilaan, sillä muutoksenhakuvaihe voi kestää pitkään, eikä eläinten jättämistä sen ajaksi eläinsuojelurikokseen syyllistyneen hoitoon voida pitää eläinten hyvinvointia ajatellen asianmukaisena.

Eläimen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta ei ole lainsäädännössä erityissään-

nöksiä. Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon sovelletaan siten sakon täytäntöönpanosta annettua lakia (672/2002, jäljempänä täytäntöönpanolaki). Täytäntöönpanoa hakee Oikeusrekisterikeskus omaisuuden sijaintipaikkakunnan poliisilaitokselta, joka panee menettämisseuraamuksen täytäntöön. Menettämisseuraamus pannaan täytäntöön ottamalla omaisuus valtion käyttöön, myymällä tai hävittämällä se.

Täytäntöönpanotoimenpiteiden edellytyksistä ja menettelytavoista päättää täytäntöönpanolain 42 §:n mukaan sisäasiainministeriö, joka on määräyksellään valtuuttanut poliisilaitokset määräämään mainittujen toimenpiteiden edellytyksistä ja menettelytavoista. Määräyksen mukaan taloudelliselta tai periaatteelliselta kannalta merkityksellisissä asioissa poliisilaitosten tulee olla ennen täytäntöönpanotoimista määräämistä yhteydessä sisäasiainministeriöön.

Jos menettämisseuraamusta koskeva päätös muutoksenhakuasteessa muuttuu, menetellään voimassa olevien yleissäännösten mukaan. Omaisuus palautetaan omistajalle tai vahinkoa kärsineellä on oikeus saada omaisuudesta korvaus täytäntöönpanolain 45 §:n nojalla. Korvauksen maksaminen edellyttää, ettei omaisuuden palauttaminen ole täytäntöönpanotoimen suorittamisen, esimerkiksi eläimen lopettamisen, tai muun syyn vuoksi mahdollista. Oikeusrekisterikeskus suorittaa korvauksen asianomaisen hakemuksesta. Korvauspäätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen käräjäoikeudessa.

24 §. Oikeushenkilön rangaistusvastuu. Pykälää on muutettu hallituksen esityksen antamisen jälkeen 1.10.2010 voimaan tulleella lailla 663/2010 siten, että pykälään on lisätty maininnat rahapelirikoksesta, arpajaisrikoksesta ja rahankeräysrikoksesta. Esitetyn 24 §:n yhteensovittamiseksi voimassa olevan lain kanssa pykälään tulee tehdä tätä koskevat korjaukset. Lisäksi lain *johtolausetta* tulee vastaavasti muuttaa.

3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 2 §:ää on hallituksen esityksen antamisen jälkeen muutettu lailla 757/2010. Lain *johtolauseetta* on sen vuoksi tarkistettava.

6. Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan perustamiseen liittyvistä tuista annetun lain 18 §:n muuttamisesta

7. Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan perustamiseen liittyvistä tuista annetun lain (1440/2006) 18 §:ssä säädetään tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä eräissä tilanteissa. Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 16 §:n 4 momentissa säädetään kotieläintalouden tuen myöntämättä jättämisestä tai maksamisen keskeyttämisestä rikoksen johdosta. Voimassa olevissa säännöksissä viitataan rikoslain 17 luvun 14 §:ään eläinsuojelurikoksesta ja 15 §:ään lievistä eläinsuojelurikoksesta. Tällä esityksellä mainittuihin pykäliin lisätään viittaus nyt säädettyyn 14 a §:ään.

Lakivaliokunta tähdentää, ettei esityksellä ole tarkoitus puuttua asianomaiseen tukilainsäädäntöön. Mainittujen tukien ja niiden takaisinperinnän kohdentuminen määräytyy asianomaista tukea koskevan lainsäädännön perusteella. Molemmat lait on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 43/2006 vp ja PeVL 47/2001 vp).

8. Laki eläintenpitokieltoerekisteristä

4 §. Tietojen luovuttaminen rekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan eläintenpitokieltoerekisteriin

talletetuista tiedoista saa salassapitosäännösten estämättä antaa tietoja muun muassa poliisille eläinsuojelurikoksen esitutkintaa varten. Esitutkintaviranomaisista myös tullin ja rajavartiolaitos voivat joutua tekemisiin eläintenpitokieltotoa koskevien asioiden kanssa tarkastaessaan maahan tuotavia tai maasta vietäviä eläimiä. Sen sijaan sotilasviranomaisilla ei ole tarvetta saada rekisteristä tietoja.

Rajatarkastustilanteita varten pykälän 1 momentin 1 kohdassa esitetään säädettäväksi eläinsuojelulain 37 §:ssä mainitulle rajaeläinlääkärille oikeus tietojen saantiin rekisteristä. Selvityksen mukaan rajaeläinlääkäri ei ole käytännössä kuitenkaan kaikissa tapauksissa paikalla tai hänellä olevat tiedot eivät muutoin ole käytettävissä, kun eläimiä tuodaan maahan tai vietään maasta. Tämän vuoksi on tarpeen, että poliisin lisäksi myös tullille ja rajavartiolaitokselle säädetään oikeus tietojen saantiin eläinsuojelurikoksen esitutkintaa varten. Valiokunta ehdottaa tätä koskevan säännöksen lisäämistä 1 momentin 2 kohtaan.

Poliisi, tullin ja rajavartiolaitos käyttävät kaikki poliisiasiain tietojärjestelmää, johon eläintenpitokieltoerekisteristä saatavat tiedot talletetaan. Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) mukaan poliisiasiain tietojärjestelmään talletettujen tietojen poistamisesta säädetään asianomaisen lain 22 §:ssä. Kuten hallituksen esityksen perusteluista (s. 19/II ja 23/II) ilmenee, on tarpeen säätää myös siitä, että eläintenpitokieltoerekisteristä poistetaan poliisiasiain tietojärjestelmästä yhdenmukaisesti eläintenpitokieltoerekisteristä annettavan lain 7 §:n mukaan, toisin sanoen heti, kun kieltä on päättynyt. Tämä on mahdollista ottaa huomioon eduskunnassa vireillä olevan hallituksen esityksen HE 98/2010 vp käsittelyn yhteydessä.

Pykälän 4 kohta koskee tietojen antamista sellaisille maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tehtäviä suorittaville tahoille, joiden tehtävissä eläintenpitokieltolaissa erikseen säädettyissä tapauksissa on otettava tai voidaan ottaa huomioon. Säännöksen sanamuoto "maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tehtävistä" on yhteneväinen maaseu-

tuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) soveltamisalassa käytetyn ilmaisun kanssa, millä on tarkoitus varmistaa, että kaikki relevantit maaseutuelinkeinohallinnon tahot ovat oikeutettuja saamaan tehtävänsä hoitamiseksi tarvitsemansa tiedot. Tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä säädetään lakiehdotuksen 7 §:n 3 momentissa.

Pykälän 3 momenttiin on tehty vähäinen tekninen korjaus.

6 §. *Oikeus pyytää rekisteriotteen esittämistä.* Pykälän mukaan jalostusyhteisö, joka kirjaa eläimiä kantakirjaan tai muuhun jalostusrekisteriin, voi eläinsuojelun toteuttamiseksi pyytää kirjaamisen hakijaa esittämään häntä koskevan otteen eläintenpitokieltoerekisteristä. Jalostusyhteisöllä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa eläinsuojelusta vastaaville viranomaisille, jos se sille esitetyn hakemuksen perusteella havaitsee, että hakija ei toiminnassaan noudata eläintenpitokieltoa. Valiokunta pitää perusteltuna, että eläintenpitokieltoerekisterin tietoja voidaan hyödyntää eläintenpitokieltojen valvontaan myös jalostus- ja harrastustoiminnan yhteydessä.

Muilla kuin viranomaisilla ja edellä tarkoitetuilla jalostusyhteisöillä on oikeus saada rekisteristä tietoja yksittäistapauksessa rekisteriotteella lain 5 §:n nojalla, jos se on perusteltua eläinsuojelun toteuttamiseksi tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten. Jos esimerkiksi eläinsuojeluyhdistyksellä on aihetta epäillä, että löytöeläimen yhdistykseltä ottamassa oleva henkilö on eläintenpitokiellossa, yhdistyksellä on mahdollisuus saada otteella tällaisen henkilön tiedot rekisteristä. Myös esimerkiksi yksityisellä eläinlääkärillä on oikeus saada rekisteriote lain 5 §:n perusteella. Sen, onko kyseessä hyväksyttävä syy, ratkaisee rekisterinpitäjä eli Oikeusrekisterikeskus.

9 §. *Siirtymäsäännös.* Lakiin esitetyn siirtymäsäännöksen mukaan kyseistä lakia sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa oleviin eläintenpitokieltoihin. Näin ollen kiellot, jotka

ovat voimassa lain voimaan tullessa, merkitään rekisteriin, vaikka ne on tuomittu ennen lain voimaantuloa. Valiokunta tähdentää, ettei pelkkä rekisteriin merkitseminen ole rikoslain 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettu rangaistus tai siihen rinnastettava seuraamus, johon tulisi soveltaa lievemmän lain periaatetta taikka taannehtivan rikoslainsäädännön kieltoa. Rekisteriin merkitseminen tehostaa valvontaa, mutta siihen ei liity muita oikeusvaikutuksia. Sen sijaan eläintenpitokieltoa koskeviin aineellisiin säännöksiin tulee soveltaa rikoslain 3 luvun 2 §:n lievemmän lain periaatetta. Tähän viitataan myös hallituksen esityksen perusteluissa (s. 38/I), joissa todetaan vakiintuneeseen tapaan rikoslain 3 luvun 2 §:ssä säädetyn lievemmän lain periaatteen soveltamisesta rikolliseen tekoon.

9. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

24 §. *Salassa pidettävät asiakirjat.* Pykäläehdotuksen mukaan eläintenpitokieltoerekisteriin talletetut tiedot ovat salassa pidettäviä.

Eläintenpitokielto on aina rikoksen johdosta määrättävä seuraamus. Se voidaan määrätä vain rikokseen tai rikkomukseen syyllistyneelle. Henkilötietolain (523/1999) 11 §:n 3 kohdan mukaan rikoksesta määrättävä seuraamus on arkaluonteinen tieto. Esitetty tiedonsaantirajoitus on siten välttämätön yksityisyyden suojan vuoksi. Samalla esityksessä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi perustuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu tiedonsaantioikeudesta viranomaisen hallussa olevista asiakirjoista. Tätä koskevat säännökset sisältyvät eläintenpitokieltoerekisteristä annettavaan lakiin, jonka mukaan rekisteristä saa, asianomaisten viranomaisten lisäksi, otteella tietoja eläinsuojelun toteuttamiseksi tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten. Valiokunta pitää tätä riittävänä ns. suuren yleisön tiedonsaannin kannalta eikä näe näiden tilanteiden lisäksi tarvetta sille, että jokaisella yksittäisellä kansalaisella ilman hyväksyttävää syytä tulisi olla pääsy rekisteritietoihin.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan yleisöltä tulevat ilmoitukset eläintenpitokiellon mahdol-

lisesta rikkomisesta ovat merkityksellisiä eläinsuojeluviranomaisten valvonnan kohdentumisessa. Viranomaiset voivat jatkossa niille tulleiden ilmoitusten perusteella tarkistaa voimassa olevat kiellot aikaisempaa tehokkaammin kyseisen rekisterin avulla. Myöskään tässä valossa rekisteritietojen ehdotettua suurempi julkisuus ei valiokunnan näkemyksen mukaan ole tarpeen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 2., 4.—7. ja 9. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1., 3. ja 8. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 17 luvun 15, 23 ja 24 §,
sellaisina kuin ne ovat, 15 § laissa 563/1998, 23 § laeissa 563/1998, 875/2001 ja 1431/2006 sekä
24 § laissa 663/2010, sekä
lisätään 17 lukuun uusi 14 a, 23 a ja 23 b § seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

14 a, 15, 23, 23 a ja 23 b §
(Kuten HE)

24 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumiseen, laittoman maahantulon järjestämiseen, törkeään laittoman maahantulon järjestämiseen, eläinsuojelurikokseen, törkeään eläin-

suojelurikokseen, uhkapelin järjestämiseen, rahapelirikokseen, arpajaisrikokseen, rahankeräysrikokseen, väkivaltakuvauksen levittämiseen, sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittämiseen, törkeään sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämiseen, sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapitoon ja sukupuolisiveellisyttä loukkaavaan markkinointiin sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi
laeissa 1206/2005 ja 757/2010, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

8.

Laki

eläintenpitokieltorekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

*Tietojen luovuttaminen rekisteristä teknisen
käyttöyhteyden avulla*

Rekisteriin talletetuista tiedoista saa salas-
sapitosäännösten estämättä antaa tietoja:
(1 kohta kuten HE)

2) poliisille, *tullille ja rajavartiolaitokselle*
eläinsuojelurikoksen esitutkintaa ja yleiselle
syyttäjälle eläinsuojelurikosta koskevaa esitut-
kintaa, syytettä, syyteharkintaa tai eläintenpito-
kieltovaatimuksen esittämistä varten;

(3 ja 4 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

Tiedot 1 ja 2 momentissa tarkoitetuille viran-
omaisille toimitetaan maksutta.

5—9 §
(Kuten HE)

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Janina Andersson /vihr	Sanna Lauslahti /kok
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Kalle Jokinen /kok	Tero Rönni /sd
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Mauri Salo /kesk
	Ilkka Kantola /sd	Kari Uotila /vas
	Sampsa Kataja /kok	Mirja Vehkaperä /kesk.
	Jari Larikka /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.